

»pulum sæpe ad suas ecclesias, saltem Dominicis, & majoribus festis diebus convenire debere monet, insequendo, volumus, quod Fratribus mendicantibus hujusmodi, non solum prohiberi non possit, ne missas, & alia divina officia faciant in eorum ecclesiis &c. Quicumque utriusque sexus Christiani, totius anni tempore illas, & illa (missas, & divina officia) in ecclesiis Fratrum hujusmodi audire possint, ipsi Christiani illatenus desuper molestari, aut impediri per locorum Ordinarios, seu Rectores parochialium ecclesiarum... non valeant, seu debeant. Sed præfati Christiani audire missas, & alia divina officia in ecclesia Fratrum hujusmodi, diebus Dominicis, aut festis, præcepto ecclesiæ de illis audiendis satisfecisse censeantur. Et ex Clemente VIII. qui anno 1592. 22. Dec. contrariam opinionem circa hanc controversiam Duaci excitatam expresse dirimit his verbis: «Præfati nostro decreto sancimus licere secularibus Christianis universis missas diebus Dominicis, & festis aliis majoribus audire in ecclesiis, tam Fratrum Predicatorum, quam aliorum Mendicantium, necnon etiam collegii Societatis Jesu, juxta eorum privilegia, & antiquas consuetudines, dummodo id in contemptum parochialium ecclesiarum non faciant, & tam dictis Patribus Predicatoribus, ac Presbyteris dictæ Societatis, quam aliis privilegiatis, quibus id à Sede Apostolica indultum est, idoneis, & ab Ordinario approbatis, peccata usua, etiam Quadragesimali, Paschali, & quovis alio tempore confiteri licite posse, &c.»

10 Ex quibus patet, non posse fideles constringi ad missam audiendam in ecclesia Parochiali, Sac. Congregat. 10. Octob. 1581. In Tridentino enim res. 22. decret. de observandis, & evitandis in celebratione missæ solum dicitur: *Moneant Episcopi populum, ut frequenter ad suas parochias saltem diebus Dominicis, ac majoribus festis parochias accedat.* Et Sac. Congregat. Concilii Tridentini declaravit: *Non posse Ordinarium multas, & pænis cogere populum ad audiendam missam, aut concionem in propria parochia, etiam in casu negligentie, aut contumacia, ut refert Azorius tom. 1. lib. 7. cap. 8. quest. 6. Lugo de Eucharisti. dist. 22. sect. 1. n. 21.*

11 Et alii. Nec ullam censuram meretur, qui docet in foro conscientie nullum teneri in diebus festis parochie sue interesse ad missam audiendam; ut declaravit Alexander VII. in speciali decreto anno 1659. die 30. Januarii emanato.

12 Fideles satisfaciunt præcepto, audiendo missam etiam in oratoris, capellis domesticis Regularium, cum in ipsis ex privilegiis possint quotidie celebrari plures missæ etiam à Sacerdotibus secularibus, cum sit privilegium locale, quò gaudere possunt omnes. Sacra Congreg. Episcoporum & Regular. in Bononiens. 21. Maji 1602. in Tarant. 25. Maji 1618. & Congregat. Concilii in Neapol. & Brundusini. 8. Augusti 1615. Immo etiam in capellis Regularium rusticis, seu oratoris sicut in eorum grangiis, seu prædiis ruralibus. Gregor. XV. 24. Septemb. 1621. & Congregat. Concilii 6. Martii 1621. & sic plurimi Doctores sustinent stante etiam privilegio concesso ab Alexandro VI. Cisterciensibus, relato à Rodríguez tom. 2. quest. 75. ubi 21. & Pellizzari in Manuali. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 21. numer. 134. Satisfaciunt audiendo missam in oratoris, & capellis Cardinalium. Sac. Congreg. Concilii 1. Febr. 1623. & Episcoporum ex Sac. Congregat. Concilii 22. Sept. 1640. Etiam in oratoris de licentia Episcopi erectis in quibusdam domibus, dummodo ab ipsis domibus ita sint separata, ut per eas ad illa minime iri possit, & à via publica pateat cunctis accessus. Sac. Congregat. Episcop. & Regular. in Conimbriens. 1. Julii 1616. In oratoris vero privatis, quæ à Sede Apostolica aliquibus in propriis domibus solent concedi, satisfaciunt audiendo missam solummodo in indulto privilegiati. Ut ante sciatur quinam sint privilegiati, nec ne? Adducuntur clausulæ, quæ in similibus indultis solent impressari regulariter apponuntur: «Volumus autem, quod familiares servitibus suis

»tempore dictæ missæ actu non necessarij ibidem missæ hujusmodi interessent, ab obligatione audiendi missam in ecclesia diebus festis de præcepto minime liberi censeantur.» Pro infirmo autem etiam solet apponi sic: «Tibi, ut etiam diebus, ut præfatur, exceptis, si in illis ob infirmitatem domo egredi non poteris, in dicto oratorio prædictam unicam missam celebrari facere, ac illam cum una persona servitibus tuis necessaria dumtaxat audire licere, & licite valeas.» Vel sic: «In tua ac unius personæ servitibus tuis necessaria dumtaxat præsentia celebrari facere libere, licite possis, & valeas. Volumus autem quod alii præter prædictam personam missæ ejusmodi ibidem interessent ab obligatione audiendi missam in ecclesia diebus festis de præcepto minime liberi censeantur.» Et pro oratorio rurali solet poni sic: «In tua, ac familiæ, & hospitum nobilium tuorum præsentia celebrari facere libere, & licite possis. Volumus autem, quod familiares servitibus tuis tempore dictæ missæ actu non necessarij ibidem missæ hujusmodi interessent, ab obligatione audiendi missam in ecclesia diebus festis de præcepto minime liberi censeantur.»

¶ In capellis ruralibus, & privatis domibus Regularium sacrificare non licet, nisi oratoria erecta sint auctoritate Ordinarij. Ita ex decreto Congreg. Concilii 1. Martii 1687. relato à Cardinali Petra Cong. ad const. Apost. tom. 1. sect. unic. num. 13.

¶ Ex istis igitur, & similibus clausulis manifeste patet, quod familiares, & ejus expensis videntes, nisi in actu celebrationis missæ servitio domini necessarij sint, indulto gaudere non possunt: sed ut præcepto ecclesiæ de audienda missa diebus festis satisfaciunt, ad ecclesiam accedere teneantur, non obstante, quod pene quosdam contrarius usus oppositum admittat, quia iste usus est corruptela, & perniciosus abusus contra expressam intentionem Pontificis, ut clare patet in prima clausula: *Volumus autem quod familiares servitibus tuis tempore dictæ missæ non necessarij sint.* Nec valet dici, quod præfate clausulæ apponantur in indulto de stylo potius officialium Secretarij Brevium, quam de intentione vera Pape, quia talis conditio (quæ est quinta tenoris sequentis: «Quinto, ut qui ibidem missam audiunt, non liberentur ab obligatione accedendi diebus præceptis ad ecclesiam pro missis audiendis, præter eos famulos, & famulas tantum, qui servitio Domini, cui facultas conceditur, fuerint necessarii.») fuit de voto Sacra Congreg. Concilii, Papa approbante, & mandante in hujusmodi indultis apposta in ana Minerwin. 4. Maji 1604. prout refert in cap. Auctoritate post num. 22. de censibus, & Nicol. Lucubrat. canon. lib. 1. tit. 33. de privil. & excess. post num. 7. Amph. 7. Unde cum talis conditio ponatur in indultis de intentione expressa Pontificis, & declaratione Sacra Congregationis Concilii, est omnino servanda, non obstante aliquorum contraria observantia, & abusus; qualiter enim magis lata interpretatio, nec in mente, nec in verbis comprehenditur Pontificis, cum ipse in indulto personam digito designet, & famulis actu non necessariis indultum non suffragari expresse declarat. Immo addo, quod cum die 21. Julii 1706. in Auximiana transcripta fuisset in folio Sacra Congreg. Concilii dicta clausula Breviis, & propositum fuisset dubium: *An in vim dicti Breviis satisfaciunt missæ in diebus festis omnes famuli domestici, vel quoniam in casu? Rescriptum fuit: Dilata juxta mentem, & mens fuit quod Orator peteret declarationem à Papa: ideoque si Sacra Congregatio Concilii noluit apponere manum propter satis claram mentem Papæ in dicta clausula expressam, nemo poterit illam latius, quàm sonet, interpretari, & declarare. Indultarii autem, qui in suis indultis majora habent privilegia, & ampliores clausulas, possunt his libere, & licite uti sine ulla restrictione, cum hic sit sermo solummodo de indultis, quæ communiter, & regulariter juxta communes clausulas solent concedi: Adeoque attendenda sunt pro observantia indultiorum in-*

25 dulta. In oratorio rurali ultra dimidium miliare ab ecclesia distante satisfaciunt omnes familiares, cum propter talem distantiam, & longam moram accessus, & recessus, ne servitium Domini patiatur, omnes dicantur ad necessarios sicuti etiam tempore hyemis, & magnæ pluvie ex Monacell. tom. 4. num. 489. Concesso privilegio domino, & famulis eidem inserventibus, absente domino, famuli audientes sacrum non satisfaciunt præcepto, ex decreto Clementis XI. 15. Dec. 1703. Si autem dominus, auditus sacro in ecclesia, ex devotione iterum audiat solitum sacrum in suo privato oratorio, tunc familia, & famuli actu domino inserventes satisfaciunt præcepto audiendo sacrum, cum facultas concessa domino audiendi sacrum in proprio sacello non sit solum ad audiendum illud pro satisfactione præcepti, sed etiam ad audiendum ex devotione, sicuti non est concessa familie, & famulis solum satisfacere præcepto, quando intersunt cum domino, vel inserviunt ei audiendi ad satisfaciendum præcepto, sed quoties cum eo intersunt, & ei inserviunt, sive audiat ex præcepto, sive ex devotione. Celebrato in ipso privato sacello uno sacro, non potest illa die aliud celebrari, neque per Regulares, ex citat. decr. Clementis XI. 15. Decembris 1703. Familiares autem sunt solum illi, qui expensis ejus, cujus dicuntur familiares, continuo vivunt, & morantur cum eo, indeque continui comensales dicuntur, cap. Sicut nobis, de verborum significatione in 6. (Lit. F. pag. 17. col. 2.) Barbosa appellat. 96. num. 1. ubi cum aliis dicit, quod duo debent concurrere copulative, quod scilicet inserviat actu, & vivant expensis domini. Et appellatone familie, quæ in privatis oratoris potest audire missam, veniunt omnes illi, qui habitant in domo privilegiati cum quadam habitudine ad illum, qui sunt, Pater, Mater, Nurus, Gener, Uxor, Filii, Filie, Nepotes, Pronepotes, & alii quicumque de parentela habitantes, & conviventes cum illo. Filii vero, ac Filie privilegiati, eorundem Uxores, ac Viri non gaudent hoc privilegio, si habitent in eadem domo, sed vivant separatim propriis expensis, quia istæ personæ constituunt familiam omnino distinctam à privilegiato, cum vivant propriis expensis, habeant omnia servitia, & suos famulos seorsim à familia privilegiati, & licet maneat in eadem domo materiali, non constituunt tamen unam familiam formalem cum familia privilegiati, cum eis deficiat comensalitas, & conviventia ipsius privilegiati expensis, prout requiritur, ex cap. Sicut nobis, de verborum significatione in 6.

¶ In hujusmodi oratoris celebrari, ac præcepto satisfieri non potest, nisi eidem missæ actu præsens sit aliquis ex iis, quibus principaliter indultum concessum fuit. Hoc autem principaliter concessum intelligitur iis quibus Breve dirigitur, vel facultas conceditur, ut possint in oratorio privato, cui ipsa persona adstant, Missam celebrandam ordinare, ex decr. Congreg. Concilii. relato à Bened. XIV. in epistola, cujus initium Magnò.

¶ Alia vide verb. Oratorium, ubi late de omnibus clausulis.

ARTICULUS XVII.

Missa quomodo debeat audiri, & quanam requirantur ad satisfaciendum præcepto eam audiendi.

SUMMARIUM.

1. Missa debet audiri cum omni devotione mentis, & cordis affectu, sine omni compositione cordis, & modestia, sine ulla confabulatione, & tumultu.

2. Missa est audienda aperto capite, & cultu ad altare converso, nec est sedendum à principio canonis.

3. Missa non est audienda cum armis, & transgressores puniendi sunt à Judice ecclesiastico.

4. Fideles debent missæ interesse eodem decenti vestitu, quo in publicum prodire solent, & ita se componere, ut corporis habitus animi Religionem præferant.

5. Misse attendere debent auscultantes, & voto agere id, quod Sacerdos agit ministerio.

6. Ad satisfaciendum præcepto requiritur intentio, quæ sufficit etiam si solum in respectu, & virtualiter consistens in actuali voluntaria assensu, quantumvis non sit expressus animus satisfaciendi eidem præcepto.

7. Hinc præcepto satisfaciunt, qui solet interesse missæ, tamquam rei sacræ, qui adit ecclesiam volens partes christiani facere, qui adit, ut præsentia sua honoret sacrificium, qui ecclesiam adit ex nulla alia causa, & quicumque missam audit, si non constet cum habere intentionem contrariam, præsumitur habere sufficientem.

8. Immo satisfaciunt præcepto, etiam qui deat ecclesiam cum intentione libidinosa videndi famulam, & simul audiendi sacrum, licet iste graviter peccaret.

9. Audiens sacrum ob devotionem, ignorans esse diem festum, si postea advertat, non tenetur ad aliud sacrum.

10. Audiens sacrum cum intentione ipsum audiendi ob devotionem, licet non habeat intentionem satisfaciendi per illud sacrum præcepto, vere satisfaciunt etiam aliud sacrum non auditum.

11. Si autem audiat tale sacrum cum positiva, & actuali intentione per illud non satisfaciendi, recundum multos non satisfaciunt præcepto.

12. Secundum autem plures alios satisfaciunt.

13. Ad satisfaciendum requiritur etiam præsentia corporalis, & assistentia moralis.

14. Non est tamen necesse, quod actu quis videat, aut audiat Sacerdotem.

15. Censetur quis moraliter præsens corpore, quomvis pergat ad sacrificium aliquod pro ministerio missæ se allaturus, aut ad campanie campanas tactururus.

16. Satisfaciunt præcepto, qui de novo audiunt missam, quæ celebratur in litore, sicuti, & milites è ruitentoriis audientes eam, quæ celebratur in campo publico ad distantiam 20. & 30. passuum.

17. Missam audiens è fenestra suæ domus, si domus sit non omnino conjuncta cum ipsa ecclesia, satisfaciunt præcepto.

18. Si autem domus sit omnino conjuncta ab ecclesia, seu intretur inter fenestram, & ecclesiam mediâ via, seu inter platea, licet videat altare, in quo missa celebratur, non satisfaciunt præcepto.

19. Qui interest missæ coctus, v. gr. ligatus, & hirsutus, non satisfaciunt, rictus nec ebrius, aut dormiens.

20. Qui tempore missæ in altam contemplationem, seu extasim à sensibus abripitur, censetur adhuc non satisfacere præcepto, maxime si pergat contemplari mysteria, quæ peraguntur in ipsa missa.

21. Ad satisfaciendum requiritur etiam intentio, tam interna, quàm externa, nisi quædam gravia impediant.

22. Quæ sit intentio interna, movetur de quo supra.

23. Et quæ externa, haec intentio non movetur.

24. Non satisfaciunt præcepto, qui tempore notabili missæ scribunt, vel pingunt, aut negotia pertractant, nisi, manibus, & oculo, & lingua.

25. Neque satisfaciunt, qui per notabile tempus de missa re seria confabulantur, vel res alias fixe aspiciunt, & considerant, ita ut moraliter loquendo nequeant attendere ad ea, quæ à Sacerdote geruntur.

26. Nec satisfaciunt, qui per notabilem partem missæ legunt attentè librum profanum.

27. Nec satisfaciunt, qui per notabilem partem missæ non attendunt suam peccata.

28. Satisfaciunt tamen præcepto, qui tempore missæ conscientiam suam examinant, & licentiam actus do-

29 dulta. In oratorio rurali ultra dimidium miliare ab ecclesia distante satisfaciunt omnes familiares, cum propter talem distantiam, & longam moram accessus, & recessus, ne servitium Domini patiatur, omnes dicantur ad necessarios sicuti etiam tempore hyemis, & magnæ pluvie ex Monacell. tom. 4. num. 489. Concesso privilegio domino, & famulis eidem inserventibus, absente domino, famuli audientes sacrum non satisfaciunt præcepto, ex decreto Clementis XI. 15. Dec. 1703. Si autem dominus, auditus sacro in ecclesia, ex devotione iterum audiat solitum sacrum in suo privato oratorio, tunc familia, & famuli actu domino inserventes satisfaciunt præcepto audiendo sacrum, cum facultas concessa domino audiendi sacrum in proprio sacello non sit solum ad audiendum illud pro satisfactione præcepti, sed etiam ad audiendum ex devotione, sicuti non est concessa familie, & famulis solum satisfacere præcepto, quando intersunt cum domino, vel inserviunt ei audiendi ad satisfaciendum præcepto, sed quoties cum eo intersunt, & ei inserviunt, sive audiat ex præcepto, sive ex devotione. Celebrato in ipso privato sacello uno sacro, non potest illa die aliud celebrari, neque per Regulares, ex citat. decr. Clementis XI. 15. Decembris 1703. Familiares autem sunt solum illi, qui expensis ejus, cujus dicuntur familiares, continuo vivunt, & morantur cum eo, indeque continui comensales dicuntur, cap. Sicut nobis, de verborum significatione in 6. (Lit. F. pag. 17. col. 2.) Barbosa appellat. 96. num. 1. ubi cum aliis dicit, quod duo debent concurrere copulative, quod scilicet inserviat actu, & vivant expensis domini. Et appellatone familie, quæ in privatis oratoris potest audire missam, veniunt omnes illi, qui habitant in domo privilegiati cum quadam habitudine ad illum, qui sunt, Pater, Mater, Nurus, Gener, Uxor, Filii, Filie, Nepotes, Pronepotes, & alii quicumque de parentela habitantes, & conviventes cum illo. Filii vero, ac Filie privilegiati, eorundem Uxores, ac Viri non gaudent hoc privilegio, si habitent in eadem domo, sed vivant separatim propriis expensis, quia istæ personæ constituunt familiam omnino distinctam à privilegiato, cum vivant propriis expensis, habeant omnia servitia, & suos famulos seorsim à familia privilegiati, & licet maneat in eadem domo materiali, non constituunt tamen unam familiam formalem cum familia privilegiati, cum eis deficiat comensalitas, & conviventia ipsius privilegiati expensis, prout requiritur, ex cap. Sicut nobis, de verborum significatione in 6.

¶ In hujusmodi oratoris celebrari, ac præcepto satisfieri non potest, nisi eidem missæ actu præsens sit aliquis ex iis, quibus principaliter indultum concessum fuit. Hoc autem principaliter concessum intelligitur iis quibus Breve dirigitur, vel facultas conceditur, ut possint in oratorio privato, cui ipsa persona adstant, Missam celebrandam ordinare, ex decr. Congreg. Concilii. relato à Bened. XIV. in epistola, cujus initium Magnò.

¶ Alia vide verb. Oratorium, ubi late de omnibus clausulis.

ARTICULUS XVII.

Missa quomodo debeat audiri, & quanam requirantur ad satisfaciendum præcepto eam audiendi.

SUMMARIUM.

1. Missa debet audiri cum omni devotione mentis, & cordis affectu, sine omni compositione cordis, & modestia, sine ulla confabulatione, & tumultu.

2. Missa est audienda aperto capite, & cultu ad altare converso, nec est sedendum à principio canonis.

3. Missa non est audienda cum armis, & transgressores puniendi sunt à Judice ecclesiastico.

4. Fideles debent missæ interesse eodem decenti vestitu, quo in publicum prodire solent, & ita se componere, ut corporis habitus animi Religionem præferant.

5. Misse attendere debent auscultantes, & voto agere id, quod Sacerdos agit ministerio.

6. Ad satisfaciendum præcepto requiritur intentio, quæ sufficit etiam si solum in respectu, & virtualiter consistens in actuali voluntaria assensu, quantumvis non sit expressus animus satisfaciendi eidem præcepto.

7. Hinc præcepto satisfaciunt, qui solet interesse missæ, tamquam rei sacræ, qui adit ecclesiam volens partes christiani facere, qui adit, ut præsentia sua honoret sacrificium, qui ecclesiam adit ex nulla alia causa, & quicumque missam audit, si non constet cum habere intentionem contrariam, præsumitur habere sufficientem.

8. Immo satisfaciunt præcepto, etiam qui deat ecclesiam cum intentione libidinosa videndi famulam, & simul audiendi sacrum, licet iste graviter peccaret.

9. Audiens sacrum ob devotionem, ignorans esse diem festum, si postea advertat, non tenetur ad aliud sacrum.

10. Audiens sacrum cum intentione ipsum audiendi ob devotionem, licet non habeat intentionem satisfaciendi per illud sacrum præcepto, vere satisfaciunt etiam aliud sacrum non auditum.

11. Si autem audiat tale sacrum cum positiva, & actuali intentione per illud non satisfaciendi, recundum multos non satisfaciunt præcepto.

12. Secundum autem plures alios satisfaciunt.

13. Ad satisfaciendum requiritur etiam præsentia corporalis, & assistentia moralis.

14. Non est tamen necesse, quod actu quis videat, aut audiat Sacerdotem.

15. Censetur quis moraliter præsens corpore, quomvis pergat ad sacrificium aliquod pro ministerio missæ se allaturus, aut ad campanie campanas tactururus.

16. Satisfaciunt præcepto, qui de novo audiunt missam, quæ celebratur in litore, sicuti, & milites è ruitentoriis audientes eam, quæ celebratur in campo publico ad distantiam 20. & 30. passuum.

17. Missam audiens è fenestra suæ domus, si domus sit non omnino conjuncta cum ipsa ecclesia, satisfaciunt præcepto.

18. Si autem domus sit omnino conjuncta ab ecclesia, seu intretur inter fenestram, & ecclesiam mediâ via, seu inter platea, licet videat altare, in quo missa celebratur, non satisfaciunt præcepto.

19. Qui interest missæ coctus, v. gr. ligatus, & hirsutus, non satisfaciunt, rictus nec ebrius, aut dormiens.

20. Qui tempore missæ in altam contemplationem, seu extasim à sensibus abripitur, censetur adhuc non satisfacere præcepto, maxime si pergat contemplari mysteria, quæ peraguntur in ipsa missa.

21. Ad satisfaciendum requiritur etiam intentio, tam interna, quàm externa, nisi quædam gravia impediant.

22. Quæ sit intentio interna, movetur de quo supra.

23. Et quæ externa, haec intentio non movetur.

24. Non satisfaciunt præcepto, qui tempore notabili missæ scribunt, vel pingunt, aut negotia pertractant, nisi, manibus, & oculo, & lingua.

25. Neque satisfaciunt, qui per notabile tempus de missa re seria confabulantur, vel res alias fixe aspiciunt, & considerant, ita ut moraliter loquendo nequeant attendere ad ea, quæ à Sacerdote geruntur.

26. Nec satisfaciunt, qui per notabilem partem missæ legunt attentè librum profanum.

27. Nec satisfaciunt, qui per notabilem partem missæ non attendunt suam peccata.

28. Satisfaciunt tamen præcepto, qui tempore missæ conscientiam suam examinant, & licentiam actus do-

- loris, vel aliis piis actionibus se præparant ad confessionem.
- 29 Satisfaciunt etiam qui tempore missæ recitant officium canonicum, vel Penitentiam à confessorio impositam, & præceptam.
- 30 Satisfaciunt etiam Musici, & Organædi, Tympanista, Chelista, Tubicines, & Injusrmodi, dummodo simul attendant, quod à Sacerdote in altari geritur.
- 31 Sic pariter satisfaciunt Collectores elemosynarum, si simul attendant ad missam, sicuti ministrantes missa sufficienter attendunt exhibendo suum ministerium.
- 32 Omnes supradditi, ut satisfaciunt præcepto, debent integram missam audire.
- 33 Additio ex Audiore, ad num. 159.

Missa debet audiri cum omni devotione mentis, & cordis affectu, cap. Decet, de immunit. eccles. in 6. cum omni compositione corporis, & modestia, sine ulla confabulatione, & tumultu. Concil. Turonen. III. cap. 38. Concil. Lateranen. IV. cap. 17. Concil. Trid. sess. 22. in decret. de observand. & evitand. in celebrat. missæ, in quo decreto circa medium mandat, non permitti interesse sacrificio missæ: Non prius, qui intersint, decenter composito corporis habitu declaraverint, se mente etiam, ac devoto cordis affectu, non solum corpore, adesse. Missa est audienda aperto capite, & vultu ad altare converso, nec sedendum est à principio Canonis. Concil. Maguntin. IV. cap. 59. Concil. Mediolanen. I. part. 2. titul. Quæ pertinent ad celebrat. missæ. Missa non est audienda cum armis, & transgressores puniendi sunt à Iudice ecclesiastico. Concil. Aurel. III. cap. 28.

Fideles debent missæ interesse eodem decenti vestitu, qui in publicum prodire solent, & ita se componere, ut corporis habitu animi Religionem præferant. Concil. Mediolanen. loco mox citato. Missæ attendere debent auscultantes, & voto agere id, quod Sacerdos agit ministerio. Concil. Maguntin. IV. cap. 58.

Ad satisfaciendum præcepto requiritur intentio, quæ sufficit, etiamsi sit solum interpretativa, & virtualis, consistens in actuali voluntaria assistentia, quantumvis non sit expressus animus satisfaciendi eidem præcepto.

Hinc præcepto satisfacit, qui solet interesse missæ, tamquam rei sacræ; qui adit ecclesiam volens partes christianitatis facere; qui adit, ut præsentia sua honoret sacrificium, qui ecclesiam adit ex nulla alia causa; si enim non adit ex alia, interpretatur adire ex ista; & quicumque missam audit, si non constat eum habere intentionem contrariam, præsumitur habere sufficientem, ut tradunt communiter Doctores. Immo satisfacit præcepto etiamsi quis adeat ecclesiam cum intentione libidinosâ videndi formam, & simul audiendi sacrum, licet iste graviter peccaret, quia sic audiens, efficit quidquid requiritur ad satisfactionem præcepti, habet enim assistentiam corporalem, & sufficientem attentionem cum implicita saltem voluntate satisfaciendi eidem præcepto. Nec obstat illa libidinosâ intentio, quia hæc non tollit substantiam actus, quamvis illum inficiat: quotiescumque autem salatur substantia actus, præceptum intelligitur per illum adimpletum. Audiens sacrum ob devotionem ignorans esse diem festum, si postea advertat, non tenetur ad aliud sacrum, quia iam satisfecit ob interpretativam, & virtuales intentionem satisfaciendi. Audiens sacrum cum intentione ipsam audiendi ob devotionem, licet non habeat intentionem satisfaciendi per illud sacrum præcepto, vere satisfacit, etiamsi aliud sacrum non audiat; quia ad hoc non requiritur expresse velle satisfacere, sed ponere solum id, quod præcipitur, ut notant communiter Theologi. Si autem audiat tale sacrum cum positiva, & actuali intentione per illud non satisfaciendi præcepto, Azorius part. 1. l. 7. cap. 2. quest. 6. Navarr. Medina, & multi alii, cum Rosignol. quest. 8. de usu Euch. & audit. Sac. art. 20. dicunt ipsum non satisfacere præcepto, quia actus agentium non operantur ultra intentionem eorum. Lænon omnis 19. ff. de

rebus creditis lib. 2. tit. 1. (Lit. B pag. 335. num. 29.) Unde à fortiori, & maxime hic in moralibus non operantur contra positivam intentionem eorum, adeoque audiens tale sacrum cum positiva, & actuali intentione non satisfaciendi, non satisfacit, quia, ut dicunt ipsi, non potest esse actus obedientie cum voluntate expressa, & absoluta non obediendi, sed auditio sacri, prout præcipitur ab ecclesia, debet esse actus obedientiæ; ergo si fit cum voluntate expressa non obediendi, seu non satisfaciendi præcepto, non poterit talis auditio sacri esse satisfactoria præcepti; Sunt enim actus omnino repugnantes dicere: Nolo satisfacere, & satisfactio, nolo obedire, & obedio, adeoque &c. Secundum autem multos alios satisfacit, uti est Pasqualigus quest. 131. in cap. 28. Auctoribus, qui sacrificium eum adhuc satisfacere præcepto; Vide verb. Lex, art. 4. num. 6. & 7. ubi adducuntur Auctores, & solvitur instantia.

Ad satisfaciendum requiritur etiam præsentia corporalis, & assistentia moralis, id est, ut quis sit ita præsens physice, vel moraliter loco, in quo fit missa, ut possit dici unus è numero eorum, qui humano modo libere assistunt, & cum Sacerdote offerunt sacrificium. Unde non est necesse quod actu quis videat, aut audiat Sacerdotem; nam surdus, cæcus, aut ob multitudinem populi distans, ut actu nec audiat, nec videat, satisfacit, si sacrificio sit præsent in ipsa ecclesia, vel in loco, qui communicat cum ipsa ecclesia, ut in choro post altare, in sacristia habentibus ostium patens directè ad ecclesiam, & etiam in atrio, seu platea extra ecclesiam, in qua ingredi non possit propter multitudinem, dummodo sciat missam in choro, ut sui fieri, & sic illi multitudini ita conjunctus, ut faciat unum corpus morale fidelium sacro præsens, & assistens. Sic pariter quis censetur moraliter præsens corpore, quamvis pergat ad sacristiam aliquid pro ministerio missæ allaturus, aut campanile vel campanas tracturus, cum hæc ordinatur ad illum Dei cultum, qui per sacrificium ei exhibetur. Satisfaciunt præcepto, qui de nave audiunt missam, quæ celebratur in litore, sicuti & milites à suis tentoriis audientes missam, quæ celebratur in campo publico ad distantiam 20. & 30. passuum, quia isti ratione suæ conditionis, ut censeantur moraliter corpore præsentem, sufficit quod possint aliqua ratione cognoscere, quid agatur à celebrante. Missam audiens è fenestra suæ domus, si domus sit omnino conjuncta cum ipsa ecclesia, satisfacit præcepto, quia cum sit interjectus solus paries, in quo est fenestra, censetur ipse moraliter præsens, cum sic facillime videat, & audiat Sacerdotem, ejusque ministerium, & actiones attendat. Si autem domus sit omnino sejuncta ab ecclesia, ita ut inter fenestram, & ecclesiam mediet via, seu platea, licet videat altare, in quo missa celebratur, non satisfacit præcepto, quia nec physice, nec moraliter est præsens ecclesie; & Sacerdoti celebranti: non physice, quia corporaliter non est in ecclesia; nec moraliter, quia domus sejuncta, & platea, seu via interjacentes, ponunt quandam interruptionem, nec secundam communem hominum existimationem habetur ut existens in ecclesia. Qui interest missæ coactus, v. gr. ligatus, & reluctans, non satisfacit, sicuti nec ebrius, aut dormiens, quia non adest modo humano, cum, ut supponitur, nequeat per notabilem partem missæ attendere, quamvis ebrietas, & dormitio esse involuntaria. Qui tempore missæ in altam contemplationem, seu extasim à sensibus abripitur, censetur adhuc satisfacere præcepto, maxime si pergat contemplari mysteria, quæ peraguntur in ipsa missa, quia manet moralis assistentia per præcedentem voluntatem nondum revocata, immo ex speciali gratia Dei censetur excellentior præ aliis morale assistentiam habere tali sacrificio, ad cujus mysteria contemplanda sic mirabiliter elevatur.

Ad satisfaciendum requiritur etiam attentio, tam interna, quam externa. Interna est advertentia, seu applicatio animi ad aliquid, v. gr. ad ministerium, & actiones, quæ in altari geruntur. Externa est ommissio actionum exteriorum incomponibilibus cum attentione inter-

na, uti pingere, scribere, confabulari, &c. Ratio est, quia ecclesia precipiendone auditionem sacri, præcipit actionem humanam religiosam, qualis non est auditio sacri sine ulla prorsus attentione interna, sed cum omnimoda voluntaria distraktionem interna, & sine attentione externa; se occupando tempore missæ in actionibus externis moraliter incomponibilibus cum tali auditione. Unde non satisfaciunt præcepto, qui tempore notabili missæ scribunt, vel pingunt, vel negotia pertractant, quia hæc actiones ita occupant, ut cum illis attentio interna videatur esse incomponibilis. Neque satisfaciunt, qui per notabile tempus de re seria confabulantur, vel alias fixe aspiciunt, & considerant; ita ut moraliter loquendo nequeant attendere ad ea, quæ à Sacerdote geruntur.

Nec satisfaciunt, qui per notabilem partem missæ legunt attentè librum profanum, v. gr. Philosophum, Rethoricum, Poetam, & similia, ut literas, historias, &c. quia lectiones istæ profanæ ex natura sua averunt animum ab attentione debita ad missæ sacrificium, ut tradunt Doctores. Nec satisfaciunt, qui per notabilem partem missæ confitentur sua peccata; quia enarratio peccatorum ita distrahit, ut cum illa non videatur stare posse attentio requisita ad missam; Confitens enim non habet se per modum alicujus, qui cum Sacerdote offert sacrificium, sed per modum rei, qui se accusat; accusatio autem sub persona rei non spectat ad sacrificium; & sic sentiunt communiter Doctores, Suarez, Azorius, Tannerus, Bonacina, Tamburinus, Dicastillus, Stephanus, Basilii, Marchantius, Pasqualigus, Rosignol. & alii plurimi cum de Lugo, qui de Eucharistia disp. 22. sect. 2. num. 22. dicit, esse sic omnino tenendum, quia quod actio, quæ fit, ordinetur ad obsequium Dei, non facit illam compatibilem cum auditione sacri, ut prætendebat aliqui; alioquin posset quis, dum audit missam, consulere Patrem spirituale, vel Theologum circa casus suæ conscientie; posset inservere argoto, sternere lectulum, & his similia, quod non est dicendum, cum qualibet actio pietatis, quæ excludit attentionem requisitam ad missam, non sit compatibilis cum auditione sacri de præcepto.

Satisfaciunt tamen præcepto, qui tempore missæ conscientiam suam examinant, eliciunt actus doloris, vel alius piis actionibus se præparant ad confessionem; quia istæ actiones, ut habet Communis, non excludunt attentionem requisitam ad missam. Satisfaciunt etiam, qui tempore missæ recitant officium canonicum, vel penitentiam à Confessorio impositam, & præceptam; nam æque cum istis, & aliis orationibus stare potest attentio ad missam audiendam requisita, atque nihil prohibet duobus præceptis uno eodemque actu satisfieri; non enim prohibet idem tempus; nam sicuti per idem jejuniatum habitum in die Quadragesimæ, in qua concurrant dies quatuor Temporum, vel privilegium alicujus festi, satisficit & oneri jejunii sacrorum Temporum, & pervigilii, ita per auditionem missæ, & recitationem officii canonici, & penitentia præcepta à Confessorio, factam eodem tempore, satisficit & oneri audiendi missam, & recitandi officium; & adimplendi penitentiam. Nec prohibet defectus debita attentionis, nam cum etiam recitatio officii, & penitentia ordinetur ad Deum colendum; est compatibilis cum attentione requisita ad missam; nec prohibet aliquod præceptum positivum, cum de hoc nullibi constet. Satisfaciunt etiam Musici, Organædi, Tympanista, Chelista, Tubicines, dummodo simul attendant quod à Sacerdote in altari geritur: nam cantus, vel Iusus ipsorum refertur ad hunc Dei cultum, nec necessario impedit requisitam attentionem ad illa, quæ in altari à Sacerdote geruntur: sic pariter satisfaciunt Collectores elemosynarum, si simul attendant ad missam, sicuti ministrantes missæ sufficienter attendunt exhibendo suum ministerium, cum hoc sit actualis cooperatio ad sacrificium, immo & exhibitio partis ipsius sacrificii.

Omnes autem isti, ut satisfaciunt præcepto, debent integram missam audire, ex Concil. Agathens. cap. 47. ubi expresse habetur: Missas die Dominico secularibus totas audire speciali ordine præcipimus; & ex cap. Omnes fideles de consecrat. dist. 1. Omnes fideles, qui conveniunt

in solemnitatibus sacris ad ecclesiam, & scripturas Apostolorum, & Evangelium audiant, qui autem non perseverant in oratione, dum missa peragitur, conveniunt communione privari. Vid. art. 16. num. 1. & 2.

* Missæ, in quibus solus Sacerdos communicat, reprobari non possunt; Benedict. XIV. tom. 2. const. 64. incipit. Certiores §. 1. Missam celebrantes non tenentur S. Eucharistiam omnibus petentibus infra ipsam actionem ministrare: Idem ibid.

Missæ in ea ecclesia, & loco celebrari debent, in quibus voluerunt ii, qui elemosynas erogarunt. Idem const. 22. incip. Quanta cura §. 2. ubi dicit, quod in illa potius ecclesia missas esse celebrandas quisque vult ad quam Religionis, & pietatis stimulus ductus, elemosynas confert, aut in qua quispiam fortasse tumulus est, quam in alia ecclesia sibi prorsus ignota: Missarum celebratio ab omni aviditatis specie remota servari debet: Idem ibid.

Missarum celebratio una hora ante auroram, & post meridiem indulgetur Militibus S. Januarii: Idem const. 17. incip. Romane Ecclesie §. 4. Idem conceditur Equitibus S. Joannis Hierosolymitani: Idem const. 86. incip. Quoniam §. 1.

Missæ extra ecclesias celebrari nequit extra casum summæ necessitatis: Idem const. 89. incip. Item omnigenas §. 22. Missa obprobriari permittitur, cum opportunitas cautelis super triremibus Militiæ S. Joannis Hierosolymitani: Idem const. 41. incip. Exponitur: Vide supra ad verb. Hierosolymitani Militie. Idem super triremibus Pontificis: Idem const. 35. incip. Expositio.

Missam celebrantes, qui reperi fuerint ad Presbyteratum non promoti, curæ seculari tradantur, etiam per primam vice, prævia degradatione, si alium ordinem habeant: Idem const. 97. incip. Sacerdos.

Etiamsi unius tantum missæ partem celebraverint, dummodo elevationem peregerint: Idem ibid. §. 6. Etiamsi consecrationis formam non protulerint: Idem ibid. Si elevationem non peregerint, mitiori poena damnari possunt: Idem ibid.

Missæ celebrari nequit à Sacerdote Latino ritibus Græcis, nec vice versa, sub poena suspensionis: Idem const. 57. incip. Etsi Pastoralis §. 6.

Missarum celebratio permittitur Italo Græcism in feriis Quadragesimæ cum conditionibus, & limitationibus, nempe servato, nec prætermisso in parochialibus ecclesiis Præsanctificatorum ritu, & excepto postremo majoris hebdomadæ triduo: Idem ibid.

Missæ unica in die super quolibet altari à Græcis celebrari potest. Idem ibid. & const. 57. incip. Demandatum §. 8.

Permittuntur tamen erigi plura altaria in eadem ecclesia, & plures Sacerdotes super eodem altari simul celebrare: Idem ibid. §. 9.

Missam applicare potest pro offerentibus elemosynam Sacerdos Græcus, qui cum alio rite concelebrat, concelebrare tamen non dicitur, nec sacrificium applicare potest pro offerentibus elemosynam, qui particulas tantum adjicit in præparatione panis ante missam. Idem ibid.

Missæ Conventualis quotidie cani debet in ecclesiis cathedralibus, & collegiatis, & pro benefactoribus in genere applicari: Idem const. 103. incip. Cum semper §. 11. Non obstante qualibet contraria consuetudine. Idem ibid. §. 16.

Nec suffragatur applicatio pro certo aliquo benefactore, sicuti nec suffragantur preces alterius generis, vel statuta anniversaria sacrificia. Idem ibid. §. 12. & 13. Si celebrans alio peculiari onere teneatur, id supplendum est per alium. Idem ibid. §. 17.

Elemosyna, ubi opus sit, desumenda est ex massa distributionum. Idem ibid. §. 18.

Pro ecclesiis pauperibus dispensatio reservatur iudicio Congregationis Concilii. Idem ibid. §. 19.

Secunda, & tertia missa conventuales non debet applicari pro benefactoribus in genere, nisi legitima consuetudo id præscribat. Idem ibid. §. 21.

Missæ parochialis applicari debet pro populo. Idem ibid. §. 2. Non solum à Parochis, sed etiam à Vicariis

deputatis ad tempus, aut aliis amovibilibus. Idem *ibid.* §. 4.
 60 Non obstante defectu congruæ, aut qualibet contraria consuetudine. Idem *ibid.* §. 5.
 61 Quod intellige de diebus festis, quibus populus Missam audire tenetur. Idem *ibid.* §. 6. & 7.
 62 Dispensari tamen potest ab Ordinario cum Parochis pauperibus, ut aliis diebus infra hebdomadam applicent missam pro populo: Idem *ibid.* §. 8. Vid. supra *verb.* Missæ *art.* 3. num. 11. ubi affertur integra dicta constitutio.
 63 Ad Episcopos pertinet præscribere ea, quæ observanda sunt in celebratione missæ, iisque tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, omnes etiam exempti, hac in re obedire tenentur. Idem tom. 2. const. 17. *incip.* Accipimus præstantium.
 64 In missarum celebratione Crucifixi imago super altari retineri debet in memoriam Dominicæ Passionis, & mortis. Idem *ibid.* Alla ad rem. Vid. supra *ad verb.* Cruc.
 65 Præceptum audiendi missam non implevisse censetur, qui ante benedictionem ab ecclesia discedit, ex sententia Concilii Agathensis. Idem constitut. *incip.* Exemplis.
 66 Sufficit Sacerdoti unam missam in die solummodo celebrare. Idem constit. 3. *incip.* Declarasti: Decretum hujusmodi antiquo tempore latum, hoc solum prohibere intelligebatur, ne sine gravi & justa causa, missæ celebrato per unum, eundemque Sacerdotem iteraretur. Idem *ibid.* Sed à temporibus Innocentii III. & infra, ita intelligendum est, ut præceptum contineat de unica missa in die. Idem *ibid.*
 68 Missarum trium celebratio die natali Salvatoris nostri primum à S. Telesphoro instituta fuit. Idem *ibid.* & const. 61. *incip.* Quod expensis.
 69 Quæ consuetudo asseritur, & commendatur. Idem *ibid.*
 70 Antiquis temporibus alii per annum dies erant Polytiurgici, quibus missarum sacrificia iterare licebat, nempe præter natalem Domini, prima dies Januarii, feria V. in Coena Domini, Vigilia Ascensionis, tres dies jejuni infra octavam Pentecostes, alique dies festi nonnullorum Sanctorum memorie dicati; ut nativitas S. Joannis Baptistæ, & natalium Sanctorum Petri & Pauli. Idem in cit. const. Quod expensis.
 71 Sæpe etiam iterabantur sacrificia, si defuncti cadaver die Dominicæ, vel alio festo ad ecclesiam deferrebat. Idem *ibid.*
 72 Ea consuetudo justis de causis abolita est, & præsertim ob inductos abusos circa elemosynarum sordidas exactiones. Idem *ibid.* Nec præsertim tempore, præter dictam diem, permittitur missæ iteratio, etiam ex causa utilitatis, aut paupertatis ecclesiæ, aut Presbyteri. Idem const. 3. *incip.* Declarasti.
 74 Idem solum permittitur Parocho duarum ecclesiarum adeo inter se distantium, ut populus utriusque subjectus in unam earum totus convenire nequeat. Idem *ibid.*
 75 Quod intelligendum est de diebus festis tantummodo, in quibus adest præceptum audiendi missam. Idem *ibid.* Et dummodo necessaria ad id Ordinarii Superioris licentia accedat. Idem *ibid.*
 77 Et sufficit contrarium synodalis constitutionis præceptum, ut Parocho id minime liceat. Idem *ibid.*
 78 Præterea, si alius adsit Sacerdos, qui in una ex illis ecclesiis celebrare possit, Parochus debet ab iteratione Missæ se abstinere. Idem *ibid.*
 79 Etiam si necesse sit catechismum populo explanare, quum id vel per alium Sacerdotem, vel ab ipso Parocho extra missarum solemniam fieri possit. Idem *ibid.*
 80 Missas duas de commemoratione omnium fidelium defunctorum singuli Sacerdotes celebrabant in Regnis Aragoniæ, Valentie, & Majoricæ, & in Principatu Cathalonie, Regularis vero tres. Idem in dict. constit. 3. *incip.* Declarasti, & dict. constit. 61. *incip.* Quod expensis.
 81 Idque antiquæ consuetudini, & famæ privilegii Apostolici inhierebatur. Idem *ibid.*
 82 Rogante Hispaniarum Rege, ut mos iste ad omnes ditiones suas extenderetur, & Portugalliæ Rege simile privilegium pro suis ditionibus postulante, Pontifex tres

missas ab omnibus tam Secularibus, quam Regularibus Presbyteris in dictis regionibus ea die celebrari indulxit. Idem in cit. const. 61. *incip.* Quod expensis.
 Sed applicationem missarum de novo indultarum in suffragium omnium defunctorum fidelium in genere fieri jubet. Idem *ibid.* Item pro celebratione missarum hujusmodi quæcumque elemosynam sub quocumque prætextu percipi prohibet sub pena suspensionis Pape reservatæ ipso facto incurrend. Idem *ibid.*
 Quoad illos autem, qui ante hoc tempus in Aragoniæ regno, duas, vel tres respective missas prædicta die celebrantes, duas, vel tres elemosynas accipiebant, nihil innovandum censet. Idem *ibid.*
 Presbyter abutens sacrificio missæ ad sortilegia incurrit inhabilitatem ad celebrationem missæ. Idem *tit. 2. in appendic. num. 8. pag. 46.*
 Missa Præsanctificatorum dumtaxat celebrari potest apud Græcos in Quadragesima, exceptis diebus Dominicis & Sabbatis. Benedict. XIV. tom. 1. const. 87. *incip.* Demandatum §. 9.
 In Missis Præsanctificatorum non fit transubstantiatio vini per immersionem particule consecratæ, & confutatur hac de re error Schismaticorum. Idem tom. 2. constit. 3. *incip.* Declarasti. Missa præsanctificatorum iterari non potest, etiamsi in priori ommissa fuerit haustus vini non consecrati. Idem *ibid.*
 Advertendum est, quod elemosyna pro missis perpetuis taxanda est ad rationem sexaginta scutorum Romanorum pro qualibet perpetua quotidiana, prout ad eam rationem reducendas esse, jam concesserat Superioribus Regularibus pro suis respective regionibus Innocent. XII. cum expresso mandato, ut in futurum onera missarum perpetua, nisi ad supradictam rationem non permitterent acceptari, & denuo concessit Monachis Cassinensibus Bened. XIII. die 15. Julii 1724. ac etiam omnibus Episcopis, qui adstiterunt suo Concilio Romano celebrato anno 1725. ut patet in ipso *tit. 15. c. 8.* Et refert etiam Cardin. Lamber. deinde summus Pontifex *volum. 3. noif. 15.* ubi insuper refert, quod proposito in Sac. Congreg. Concil. dubio: An, & in qua quantitate elemosyna manuali augenda esset in Urbe? Ead. Sac. Congreg. die 13. Apr. 1726. respondit: Nil esse innovandum, & ad mentem, ac mens est, ut agatur cum Eminentiſſimo Vicario super observantia decretorum pertinentium ad utilitatem, & ad non transmissionem missarum extra Urbem. Et elemosynam pro unaquaque missa manuali non posse tradi minorum uno Julio, jam fuit expresse statutum de mandato Clem. XI. & id posse statui ab Episcopis sæpius resolvit Sac. Congreg. Concil. ut videre est sub *verb.* Elemosyna n. 65. ubi afferuntur decreta.
 Addendum est quod antiphona *Communio* cantari debet immediate post *Agnus Dei* eodem tempore, quo celebrans Sacram Communionem sumit, nisi fiat communio populi, quia tunc ad eam cantatur; Gavant. p. 1. 1. 3. num. 1. Bauldry *part. 3. cap. 7. tit. 13.* Scarfanton. *part. 2. lib. 3. tit. 10. num. 11.* & novissimum Cæremoniæ Provincie Reformatæ Mediolani impressum anno 1744. *cap. 21. num. 59.* ubi ad id citatur etiam Cæremoniæ Episcoporum *lib. 2. cap. 6.* ubi ipsum etiam citat Bauldry, licet id tangat Cæremoniæ Episcoporum in *cap. 6.*
 Attendendum est, differentiam intercedere inter missam cantatam, & missam solemnem: quando enim præscribitur missa cantanda, sufficit illam cantari cum assistentia solius Acolyti; at quando mandatur cantari Missa solemnis, cani debet cum assistentia Diaconi, & Subdiaconi; cum enim in una Neapolitana celebratione missarum prænderetur, Patres Carmelitas non adimplese onus sibi injunctum canendi quotidie unam missam, ex quo illam cantassent sine assistentia Diaconi, & causa fuisse proposita in Sac. Congregat. Concil. sub die 28. Augusti 1683. nec ipsa die resoluta & reproposita sub die 29. Januarii 1684. sub hoc dubio: An missa quotidie cantanda deberit, & debeat cantari cum assistentia Diaconi, & Subdiaconi, vel solius Acolyti? Eadem Sac. Congreg. reflectens, quod onus erat unius missæ cantatæ, non unius missæ solem-

lemnis, respondit: Satisfactum fuisse, & satisfieri voluntarii restatoris, cantando missas etiam sine assistentia Diaconi, & Subdiaconi. Sic refert, & tenet Card. Lambertin. deinde summus Pontifex Bened. XIV. *volum. 5. noif. 17. §. 7.* ubi insuper refert fuisse decisum, quod electio Diaconi, & Subdiaconi pro missa solemni canenda à Parocho, vel ab alio sacerdote à se deputato in ecclesia confraternitatis, seu pro inibi danda benedictione, pertinet ad ipsam confraternitatem, & non ad se: proposito enim in Sacra Congreg. Concilii hoc dubio: An Parochus, vel interveniens ad canendam missam, vel dandam benedictionem, habeat jus sibi eligendi Diaconum, Subdiaconum, ceterosque ministros? Ead. Sac. Congreg. in Bonon. die 15. Maji 1728. respondit: Negativo.
 Notandum est, quod in missis defunctorum prosa, seu sequentia *Dies ire, dies illa*, dicitur in die commemorationis omnium defunctorum, & depositionis defuncti, & quodcumque dicitur tantum oratio; in aliis autem missis pro defunctis dicitur ad arbitrium sacerdotis; sic expresse Rubrica missalis *part. 1. tit. 5. de missis defunctorum num. 4.* Unde dicit debet diebus 3. 7. 30. anniversario, & in missis quibuslibet, quæ pro defunctis solemniter celebrantur, cum his in missis una tantum dicit debet oratio ex præscripto ejusdem Rubricæ n. 3. & quod canenda sit in anniversariis, expresse decrevit etiam Sac. Congreg. Concil. in *Montis Marani 30. Jan. 1723. ad 2. dub.* Ejus Auctor diversus assignatur. Leander Albertus apud Eruditissimum P. Merati in *cit. Rubrica 4. num. 13.* dicit ejus Auctorem fuisse Latinum Cardinalem Ursinum, Frangipannum etiam dictum, Ordinis Prædicatorum cui eam etiam tribuit Marcellus Cavalieri in *statuta sacra tit. 2. n. 101.* sequentis à P. Joanne Michele Cavalieri in *agenda defunctorum cap. 10. n. 8.* Passerinus in *apparatu sacro* adscribi ait Augustino Bugellensi Pedemontano Ordinis S. Augustini, subdens ibidem, verum auctorem esse Humbertum quintum Generalem Ord. Prædicatorum; Arnaldus Wion *lib. 5. ligni vite c. 70.* asserit; à quibusdam adjudicari S. Gregorio Magno; & alii eam adscribunt S. Bernardo; verum P. Petrus Antonius de Venetiis in *Viridario Seraphico tom. 5. p. 3.* Italice conscripto, dicit fuisse compositam à P. Thoma de Celano Ordinis Minorum Provincie Marchie, quod asserit Lucas Wadingus apud Merati *l. cit.* quamvis alii apud eundem Wadingum adscribant S. Bonaventuræ, vel Matthæo Aqualparto ex Generalibus, & Cardinalibus dicti Ordinis Minorum.
 In missis quotidianis pro defunctis tres regulariter dicuntur orationes, quæ in Missali assignantur. In his enim missis quotidianis quoad numerum orationum servatur eadem regula, ac de feria, & simplicibus, seu semiduplicibus; cum hac advertentia, quod si missa applicetur generaliter pro defunctis, dicuntur regulariter orationes in missali pro missis quotidianis assignatæ. At si missa celebretur pro aliqua, vel pro aliquibus determinatis personis, primo loco dicitur oratio pro iis, pro quibus missa celebratur, secunda & tertia quæ secundo & tertio loco ponuntur in missa quotidiana defunctorum; Lohner. *part. 4. tit. 3. §. 2. n. 4.* Merati *part. 1. tit. 5. num. 12.* Sacerdos autem celebrans, potest secundo loco aliam orationem ad libitum dicere, ut *gr.* pro suis parentibus, vel pro suo patre, & sua matre, & hujusmodi; Quarti *part. 1. tit. 5. dub. 1. vers. Respondeo num. 7.* Merati *loc. cit. n. 23.*
 & Sac. Rit. Congreg. in decreto modo adducendo. Et si plures dicuntur orationes ultimo loco semper est dicenda *Fidelium*, quæ est generalis pro defunctis. Sic expresse S. R. C. 2. Sept. 1741. his verbis: "In missis quotidianis, quæ pro defunctis celebrantur, possunt quidem dici plures orationes, quàm tres, sed curandum, ut sint numero impares. Sicut pro illa... Deus venia largitor, potest subrogari alia, nempe pro patre, pro matre; &c. dummodo ultimo loco dicatur oratio... Fidelium."
 Ex hoc decreto, ut vides, possunt dici plures orationes, quàm tres. Et quidem etiam quinque, aut septem ad libitum, ut expresse habetur in missali Rubrica

12. de Orationibus, ibi: "In festis simplicibus, & feriis per annum, nisi aliter in propriis locis notetur, tres, ut in semiduplicibus, aut quinque, possunt etiam septem ad libitum." Tres autem orationes præscribuntur in honorem Ss. Trinitatis, & in memoriam Christi, qui tertia die resurrexit, & ter oravit in hortis, quinque in commemorationem quinque plagiarum ejusdem Christi, & septem ob septem petitiones orationis dominicalis, vel ad obtinenda septem dona Spiritus Sancti: Sic Innocentius III. *lib. 1. cap. 27.* Micrologus *cap. 4.* Merati *loc. cit. num. 11.* Cavalieri *loc. c. cap. 11. n. 7.* & alii. Nec septenarius orationum numerus videtur posse excedi, cum loquendi modus, quem servat eisdem Rubricæ missalis: *Possunt etiam dici septem ad libitum*, videatur satis indicare numerum, ultra quem progressi non possit, quamvis non utatur taxativa tantum, quæ tamen semper debet subintelligi, nisi oppositum exprimat, quando determinatur quantitas, ut recte notat Maggalius *tom. 2. variar. resol. 158.* & Cavalieri *cit. c. 11. num. 6.* ne in infinitum detur processus, & ne indiscreti sacerdotes per ulteriorem additionem rædio afficiant adstantes, & ne fideles ob tædium aventuram ab auditione missarum. Tales autem orationes, ut vult altatum Sac. Congreg. decretum, curandum est ut sint impares. Nec obstat aliud ejusdem Sac. Congreg. decretum editum 2. Decemb. 1684. in una Canonico Regum Lateranensium, his verbis: *Non est omittenda una ex assignatis orationibus in missa, veluti tertia A cunctis, si secunda esset de festo simplici, ut ejus loco dicatur oratio imperata, velut Deus refugium, sed post tertiam orationem A cunctis, potest imperata dici, cum in missa de semiduplici, vel simplici, vel votiva, non sint necessario dicenda collecta impares, puta tres, quinque vel septem.* In hoc enim decreto nulla fit mentio de missis defunctorum; cum tunc expedit concordare jura juris, textu expresso in *cap. Cum expedit 29. de elect. in 6.* videtur dicendum, quod hoc decretum velit non necessario esse dicendas collectas impares in missa de semiduplici, vel simplici, vel votiva, cum in his missis numerum parem, puta quatuor, aut sex possint exigere commemorationes secundum ritum, vel imperate faciendæ, quod non potest recurrere in missis pro defunctis, & ideo decretum anni 1741. 2. Septem. vult, in istis curandum esse, ut orationes sint numero impares, quod de facili potest in his adimpleri, cum numerus impar pendat à libertate celebrantis, ubi in illis pendet quandoque numerus par à necessitate ritus, vel superioris imperio.
 Juxta decreta allata superius *art. 15. num. 4.* Missa solemnis de requiem præsentem corpore potest cantari in omnibus Dominicis, & festis de præcepto, præterquam in duplicibus primæ classis; sed quia adhuc remanebat indecisa controversia, an in eodem decreto comprehensa manerent cuncta primæ classis, ut vult Quarti, ad rubricas missalis *part. 1. tit. 5. dub. 1. numer. 7.* an vero dumtaxat majora, ut tradit Pasqualig. de sacrificiis *novæ legis tom. 1. quest. 285.* ad ipsam dirimendam videtur sufficere sequens decretum novissime editum à S. R. C. die 2. Sept. 1741. his verbis: "Cum juxta rubricas Ritualis Romani absque missa, quantum fieri potest, defunctorum corpora non sint sepelienda, poterit præsentem in ecclesia cadavere unica missa solemnis de requiem celebrari feria secunda Paschæ, aut Pentecostes. Hac tamen missa non decantabitur nisi duplici primæ classis, etiam non festivo de præcepto, si corpus præsens in ecclesia non fuerit pridè sepelitum." per quod decretum, dum permittit celebrari missam solemnem præsentem corpore in feriis secundæ Paschæ, & Pentecostes, quæ sunt festivæ de præcepto, & duplices primæ classis, respendo quæcumque alia duplicia primæ classis occurrentia, non obsecure judicatur, quod ex festis primæ classis solum majora seu solemniora juxta sententiam Pasqualig. non admittant missam solemnem de requiem præsentem corpore, & quod etiam aliqua festa inferioris conditionis, & ritus, si cum majori solemnitate, & concursu populi celebrentur, eodem privilegio ac honore gaudeant, cum de-

101 decretum innotuit rubricis Ritualis Romani, ibi: *Cum*
justa rubricis Ritualis Romani; & ipsæ rubricæ, ut de
exequiis solum obstat velint, magnam diu celebratorem,
seu solemnitatem; quæ magna celebritas, seu solemnitas
certo non congruit uniceque festo duplici primæ classis,
& aliunde verificari potest de aliquo festo inferioris condi-
tionis, & ritu alicubi celebrato cum maxima frequen-
 110 *tia populi, ut experientia patet. Hinc recte inferri eru-*
ditissimus P. Cavalieri loc. citat. cap. 3. de cr. 4. num. 5.
quod ex festis universalibus primæ classis missam so-
lemnem de requiem etiam præsentem corpore non admittit
 102 *Nativitas Christi, Epiphania, dies prima Paschæ,*
& Pentecostes, & festum Corporis Christi in tota Ca-
tholica Ecclesia, ut festa præcipua solemniter admodum
celebrata ipsas addendo Ascensionem Domini, & Deipa-
paræ Assumptionem, ac ultimum triduum majoris heb-
domadæ, in quo juxta decreta allegata in dist. verbo
Missæ art. 14. num. 4. & signanter juxta illud 11. Au-
gustii 1736. celebrari non possunt defunctorum exequiæ,
& officium, ac preces mandantur recitari privatim. Qui-
bus adderem in tota universali ecclesia festum Ss. Aposto-
olorum Petri & Pauli, & in tota Seraphica Religione
 111 *festum Conceptionis B. V. M. Ex festis etiam particula-*
ribus dictam missam de requiem etiam præsentem corpore
respiciunt dumtaxat festum titularis, aut festum alterius
Sancti cum maxima solemnitate, & concursu populi ce-
 112 *lebratum, & apud Regulares festum eorum respectivi*
S. Fundatoris, aut festum alterius Sancti cum magna
solemnitate, & frequentia populi celebratum, ne minuat-
ur, perturbetur, aut interruptur magna occurrens ce-
lebritas, aut solemnitas, juxta dispositionem d. rubricæ
Ritualis Romani.
 113 *Ad dicta in verb. Missæ art. 14. addenda sunt se-*
quent. decreta tradita cum eruditissimis suis commentariis à
P. Cavalieri in agenda defunctorum.
 114 *Missæ defunctorum non possunt celebrari, nisi cum*
colore nigro, vel saltem violaceo; S. R. C. 21. Junii
1671. in Oritana.
 115 *Sacerdos secularis, sive Capellanus, sive non, qui*
recitavit officium semiduplex, vel simplex, vel feriale,
illo die celebrans in aliqua ecclesia Regularium, in
qua recitatum est ab ipsis Regularibus eadem die of-
ficiam duplex de non præcepto, prout de aliquo Sancto
sui Ordinis, non potest dicere missam de requiem;
 116 *S. R. C. Junii 1660. in Conversana.*
 117 *Prohibito facta 9. Junii 1668. Sacerdotibus secular-*
ibus, etiam Capellanis, qui recitaverint officium se-
 118 *miduplex, vel simplex, vel feriale, ne celebrent mis-*
sam de requiem in ecclesiis Regularium, in quibus re-
citatum sit officium duplex de non præcepto, vel de
aliquo Sancto eorumdem sui Ordinis, intelligi etiam
 119 *debet pro ecclesiis Monialium; S. R. C. 11. Febr. 1702.*
in Tarvisina.
 117 *Non possunt celebrari missæ, etiam pro animabus*
Purgatorii, una hora post meridiem; S. R. C. 14. Nov.
1661. in Neapolitana.
 118 *In die commemorationis omnium fidelium defunctorum*
sacrificia possunt à Sacerdotibus celebrantibus
applicari ad libitum, scilicet, vel pro omnibus fidelibus
defunctis, vel pro aliquibus tantum; S. Rit. Cong.
4. Augusti 1663. in una Dalmatarum.
 119 *Missæ ut in die obitus præsentem corpore, ultra*
missam de communi defunctorum celebranda erit, quan-
do aliquis obierit in die commemorationis omnium fide-
lium defunctorum; Sac. Rituum Congr. 14. April.
1692. in Ulyssipon.
 120 *Missæ exequiales defunctorum in die depositionis*
defuncti possunt solemniter celebrari diebus, in quibus
cadit festum duplex alicujus Sancti, dummodo non sit
de præcepto, juxta rubricas Breviarii Romani; S. R. C.
19. Sept. 1614. in Papien.
 121 *Missæ privatæ de requiem, corpore præsentem, &*
insepulto, dici non possunt diebus, in quibus fit de officio
duplici, vel aliis à rubrica vetitis, & quæcumque
consuetudinem tanquam abusum abolendam juxta dis-
positionem rubricæ V. Missalis Romani de missa de
functorum num. 2. in fine, & decreta Sacræ Congre-

gationis, & signanter generale 5. Aug. 1662. servanda
 esse, mandavit; S. R. C. 10. Jan. 1602. in una Galliar.
 In die, quo celebratur festum duplex, etiam translatum
 122 prohibetur missa de requiem, nisi sit præsen-
 cadaver. Anniversarium potest transferri, immo debet
 & in feriis majoribus debent omnino cantari duæ mis-
 sæ; Sac. Rit. Congr. 13. Jul. 1665. in una nullius provin-
 ciae Treviren.
 Tolerari possunt missæ votivæ cantatæ B. M. V. in
 123 Sabbato, vel pariter cantatæ defunctorum in festo dupli-
 cipi, quod non est de præcepto, ut testatorum volun-
 tates adimpleantur, dummodo non omittatur missa
 Conventualis; Sac. Rit. Cong. 1. Sept. 1607. & 20. Junii
 1626. in Nucerna.
 Feria secunda post Dominicam Passionis, quando
 124 recitatum est officium defunctorum, non dicitur mis-
 sa conventualis de defunctis, neque oratio Fidelium,
 quæ etiam in aliis feriis secundis Quadragesimæ non
 dicitur juxta rubricas, sed solum oratio Omnipotens
 sempiternæ Deus; quæ est pro vivis, & defunctis,
 & omittitur tempore Passionis; S. R. C. 11. Julii
 1643. in Lugdun.
 Ob missam votivam, seu pro defunctis, non est
 125 omittenda missa conventualis, neque potest introduci
 consuetudo in contrarium usum; Sac. Rit. Congr.
 16. Jan. 1627. in Januensi.
 In die commemorationis omnium fidelium defunctorum
 126 non potest celebrari missa solemnitas de requiem
 post Primam, sed servandæ sunt rubricæ, quæ præ-
 scribunt post Nonam; S. R. C. 22. Jan. 1701. in una
 Camaldulen. Montis Corona.
 Patriarchales, Metropolitanæ, Cathedrales, & Col-
 127 legiatæ Ecclesiæ tenentur quotidie celebrare, & applica-
 re missam conventualem pro benefactoribus suis in
 genere, non obstante quavis, licet immemorabili, con-
 suetudine in contrarium; Benedictus Papa XIV. const.
 Cum semper 19. Augusti 1744.
 Per missam caotatam in suffragium alicujus bene-
 128 factoris, vel benefactorum in genere, quæ foret imposi-
 ta, non satisfi missæ conventuali; Bened. XIV. const.
 Cum semper 19. Augusti 1741.
 Ubi à Beneficiatis, vel mansionariis celebratur mis-
 129 sa conventualis, iisdem suppeditetur elemosyna ex dis-
 tributionum massa, quæ si attentæ earum tenuitate adeo
 minuantur, ut negligantur, recursus haberi poterit ad
 Congregationem Concilii, quæ ad solos dies festivos
 prædictæ missæ applicationem restringere poterit; Benedi-
 ctus XIV. const. Cum semper 19. Augusti 1744.
 Rubricarum mandatis super duabus, & quandoque
 130 tribus missis conventualibus, Cathedrales, & Collegia-
 tæ Ecclesiæ districtè parere tenentur, easque omnes,
 ubi consuetudo obtinuit, applicare pro benefactoribus,
 & consuetudine minime stante, applicatio primæ erit
 benefactorum suffragio reservata, reliquarum libera,
 dummodo eorumdem benefactorum non obliviscantur
 in commemoratione defunctorum omnium; Benedictus
 XIV. const. Cum semper 19. Aug. 1744.
 Si Canonici Parochus, aut onere missarum aliis
 131 gravatus missam conventualem celebrat, hanc applica-
 re tenetur pro Benefactoribus in genere, & per alium
 supplet missas, quibus particulariter manet adstrictus;
 Benedictus XIV. const. Cum semper 19. Augusti
 1744.
 Parochi, Vicarii, alique omnes, quicumque sint,
 132 sive seculares, sive Regulares, etiam specialis, & indi-
 viduali mentione digni, sive congruos habeant red-
 ditus, sive non, & non obstante quacumque con-
 suetudine in contrarium, licet immemorabili, pro tem-
 pore, quo curam animarum exercent, tenentur applica-
 re missam pro populo. ipsorum cura commissio om-
 nibus diebus festis, licet solum de præcepto, quoad
 onus audiendi sacrum; Bened. XIV. const. Cum semper
 19. Aug. 1744.
 Parochi, quorum fructus adeo sunt tenues, ut quasi
 133 ex missarum elemosynis vivant, nihilominus tenentur
 ad applicandum pro populo diebus festis; ab
 Episcopis tamen dispensari poterunt, ut recepto stipen-

pendio iisdem diebus celebrent, dummodo in ecclesia
 parochiali ad populi commoditatem sacrum peragant, &
 infra hebdomadam pro populo tot missas celebrent, quot
 diebus festis pro particularibus celebraverint; Benedi-
 ctus XIV. const. Cum semper 19. Aug. 1744.
 Missæ privatæ de defunctis quocumque die dici
 134 possunt, præterquam in festis duplicibus, & Domini-
 cis diebus, juxta præscriptum rubricarum; S. R. C.
 15. Februarii in Faventina; & 28. Februarii 1660. in
 Januën.
 In diebus, in quibus non potest fieri de festo dupli-
 135 ci, prohibentur missæ votivæ, & de requiem; S. R. C.
 28. Aug. 1627. in una Urbis.
 Infra octavam Ss. Corporis Christi prohibentur mis-
 136 sæ votivæ quæcumque, vel pro defunctis; S. R. C. ap-
 probante Clemente X. 21. Jun. 1670.
 Ad augendam fidelium venerationem erga Angus-
 137 tissimum Eucharistiæ Sacramentum, ejusque cultum in
 toto terrarum Orbe promovendum, prohibuit celebrari
 missas votivas, vel pro defunctis, infra octavam Corporis
 Christi; Sac. Rit. Congr. 15. Sept. 1714. annuente
 Clemente XI. 29. ejusdem.
 Infra octavam Nativitatis Domini prohibentur missæ
 138 votivæ, vel pro defunctis; Sac. Rit. Congr. 25. Sept.
 1709. & 14. Septembr. 1714. annuente Clemente XI. 29.
 ejusdem.
 In vigilia Epiphaniæ dici non possunt missæ priva-
 139 tæ defunctorum; Sac. Rit. Congr. 27. Aprilis 1697.
 in Panormitana.
 In vigilia Epiphaniæ non licet celebrare missas priva-
 140 tas de defunctis; Sac. Rit. Congr. 26. Junii 1708.
 in Parisien.
 In vigilia Epiphaniæ missæ votivæ, & defunctorum
 141 celebrari non possunt; Sac. Rit. Congr. 16. Decembris
 1718. in Esina.
 In vigilia Epiphaniæ Domini non possunt celebrari
 142 missæ privatæ de requiem, & votivæ; S. R. C. 16. Sept.
 1730. in una Ord. Hierosol.
 Omnibus, & singulis Sacerdotibus, tam seculari-
 143 bus, quam regularibus cujusvis ordinis, etiam neces-
 sario exprimenti, distinctè præcipitur, ut missas priva-
 tas pro defunctis, seu de requiem in duplicibus nul-
 latenus celebrare audeant, vel præsumant; quod si ex
 Benefactorum præcepto missæ hujusmodi celebrandæ
 incidant in festum duplex, tunc ad minus transferantur
 in aliam diem non impediant, ne dilatio animabus
 suffragia expectantibus detrimento sit, sed dicantur de
 festo cum applicatione sacrificii, juxta mentem eorum-
 dem benefactorum; curentque ecclesiarum Rectores,
 Sacristæ, alique ad quos spectat, ut hujusmodi decre-
 tum inviolate servetur, atque in sacristia affixum re-
 tineatur, ubi commode ab omnibus celebrare volentibus
 conspici, & legi possit; in eos autem, qui contra
 facere ausi fuerint, vel præmissa adimplere neglexerint,
 locorum Ordinarii, tam seculares, quam regulares
 pro modo culpæ animadvertant; Sac. Rit. Congr.
 approbante Alexandro VII. 3. Aug. 1662.
 144 Approbatur, & conceditur pro ecclesia universali
 missa nova ad postulandam gratiam bene moriendi,
 ponenda in missali post missam. Pro remissione pec-
 catorum, & in rubricis generalibus in tit. de coloribus
 paramentorum sub colore violaceo, ac præterea in
 Gradualibus ad cantum chori in eodem cantu, & tono,
 qui in antiquis habetur feria IV. Dominicæ primæ,
 & Sabbato Dominicæ tertiæ in Quadragesima,
 & in Dominicis IV. VI. XIV. XX. & XXI. post Pen-
 tecosten; Sac. Rit. Congr. 20. Martii 1706. approbante
 Clemente XI. die 27. ejusdem mensis, & anni.
 145 Missæ pro defunctis, sive de requiem in festis dupli-
 cibus contra præscriptum rubricarum missalis Roma-
 ni nullatenus celebrari debent. Quod si ex benefactorum
 institutione missæ hujusmodi celebrandæ incidant in festum
 duplex, tunc ne dilatio animabus suffragia expectan-
 tibus detrimento sit, in aliam diem non impediant
 cum applicatione sacrificii, juxta mentem eorum-
 dem benefactorum; Sacra Rit. Congregatio 15.
 Ferrar. Biblioth. Tom. VI.

Septembris 1714. annuente Clemente XI. 29. ejusdem.
 An missa quotidie cantanda, debuerit, & debeat
 146 cantari cum assistentia Diaconi, & Subdiaconi, vel
 solius Acolythi? Satisfieri voluntati testatorum, can-
 tando missas etiam sine assistentia Diaconi, & Subdia-
 coni, respondit Sac. Congr. Concil. 26. Januarii
 1684.
 Collectæ pro defunctis non admittuntur, nisi in
 147 missis festorum simplicium, & ferialium; S. R. C.
 31. Julii 1665. in una nullius provincie Treviren.
 In missa privata de festo semiduplici, simplici,
 148 seu votiva, vel de infra octavam, seu de feria non
 privilegiata, potest in penultimo loco dici collecta pro
 particulari defuncto, puta Inclina, &c. vel Deus, qui
 nos Patrem, &c. & similes, sed ob id non est omittenda
 ulla ex collectis pro tempore assignatis, puta A
 cunctis, vel Ecclesia; Sac. Rit. C. 2. Decembris 1674.
 in una Canon. Lateranen.
 Occurrente commemoratione Sancti simplicis in fe-
 149 ria secunda Quadragesimæ, quando dictum est noc-
 turnum defunctorum, non debet in missa quarto loco
 dici oratio Omnipotens sempiternæ Deus, qui vivorum
 &c. pro commemoratione defunctorum, sed sufficit
 tertia oratio A cunctis. Quod si dicatur quarta Omni-
 potens &c. quinta erit Ad libitum; Sac. Rit. Congr.
 4. Maji 1709. in Pistorien.
 Occurrente commemoratione Sancti simplicis in fe-
 150 ria secunda post Dominicam Passionis, quando dictum
 est nocturnum defunctorum, in missa dicenda est se-
 cunda oratio de simplici tantum; 4. Maji 1700. in
 Pistorien.
 In missis defunctorum non pulsantur organa, nec
 151 aliud quodvis musicum instrumentum adhibeatur; Be-
 nedictus XIII. in Concilio Romano tit. 15. cap. 6. Cæ-
 remonial. Episcop. lib. 1. cap. 20. ibi: "In missis, &
 officiis defunctorum nec organo, nec musica, quam
 figuratam vocant, utitur; sed cantu firmo, quem
 etiam tempora Adventus, & Quadragesimæ in feri-
 271 libus diebus adhiberi convenit."
 Hic juvat ad uberiores notitiam referre, quæ tra-
 152 dit de missis defunctorum eruditissimus P. Cavalieri in
 cit. Agenda defunctorum cap. 10. à numer. 14. ad 17.
 Quatuor in missali pro defunctis assignantur missæ, &
 quælibet cum sua propria epistola, & proprio evan-
 gelio, & quælibet ex his missis cum sua epistola,
 & suo evangelio in assignatis quatuor diebus dicen-
 dam esse titulum ipse aperte declarat, videlicet pri-
 mam in commemoratione omnium fidelium defunctorum,
 secundam in die obitus, seu depositionis, &
 in diebus 3. 7. & 30. tertiam in anniversario, &
 quartam in missis quotidianis, seu in omnibus
 aliis, quæ dicuntur extra præfatos dies, & circum-
 stantias. Limita pro die depositionis & anniversarii Sum-
 mi Pontificis, & Episcopi, in quo rubrica orationibus
 præfixa, diserte mandat primam missarum, quæ conse-
 quenter dicenda etiam erit in eorumdem diebus 3. 7.
 & 30. pro quibus supplet rubrica alia in secunda mis-
 sa inserta, quæ in præfatis diebus expresse præscribit
 missam ut supra, scilicet ut in die obitus, unde pro
 quibus in die obitus dicitur prima missa, hæc etiam
 dicenda erit in diebus 3. 7. & 30. At qualis adhiben-
 da erit infra annum in circumstantiis aliis? Ut in quo-
 tidianis; sic enim indiscriminatim indicitur, nec rubri-
 ca ulla, vel indirectè, Summi Pontificibus, aut Epis-
 copis aliquem favorem facit.
 Eadem primam missam Cardinali defuncto, ut
 153 supra attribuit Gavantus part. 4. tit. 18. numer. 6.
 Meratus ibid. num. 2. Tonellius tit. 13. num. 5. Quarti
 part. 1. tit. 6. dub. 1. numer. 12. Guyetus loco citat.
 quart. 27. & 29. alique plures, quorum nonnulli eam-
 dem extendunt etiam ad Prælatos Regulares, Reges,
 Principes, & Magnates. Verum Auctores hæc omnes
 diserte carpit rubrica quædam in missale defunctorum,
 Romæ anno 1725. typis Vaticanæ typographiæ, in ter-
 tiam missam sub his verbis inserta: In anniversario
 S. R. E. Cardinalium. Oremus. Deus indulgentiarum
 &c. hæc enim rubrica missam anniversarii, sub qua
 X est

est posita, in anniversario Cardinalium usurpandam esse indicat, & consequenter etiam in die depositionis, aliisque missas illas, quæ in talibus diebus, & circumstantiis communiter præscribuntur. Idem esto iudicium de Regibus, Magnatibus, Sacerdotibus, atque Prælatibus; hi quippe, etsi ordinariam, & quasi episcopalem jurisdictionem habeant, carent adhuc episcopali dignitate, in cuius gratiam favor ille latus fuit. Suffragatur admodum ecclesiæ praxis, quæ distincto Communi in divinis officiis Pontifices quidem honorat, ceteros vero, licet Cardinales &c. Communi Confessorum, non Pontificum, indiscriminatim aggregat.

154 Qui tamen secus faciunt, contra rubricas non omnino peccant; post quartam enim missam hæc particularis rubrica habetur; *Epistolæ, & evangelia superius posita in una missa pro defunctis, dici possunt etiam in alia similiter pro defunctis*: Una missa ab alia non differt nisi in orationibus, epistola, & evangelio; ergo demptis orationibus, de quibus suo loco, liberum est quamcumque missam pro quocumque, & in qualibet circumstantia dicere, si epistolæ, & evangelia unius missæ in alia dici possunt. Quid unquam nisi id ipsum præterendum missalia antiqua, dum quatuor epistolas, & evangelia prædicta continenti serie sub una, eademque missa referunt? Pro eadem libertate pronuntiant itidem citati Quarti, Tonellius, & Gavantus num. 4. & cum indubia eadem faciant rubricæ verba in suo veriori sensu, nos dissentiri non possumus, quidquid scribat Guyetus, qui *quest. 27.* dictam rubricam nimis violenter explicat, dum eandem restringit ad id, quod in sequentibus missale declarat, aut aliis ex pari ratione opportuno iudicabitur. Et quidem missale infra solum disponit pro die obitus, & anniversario Summi Pontificis, & Episcopi, & adhuc determinate assignat primam missam, & consequenter etiam determinate epistolam, & evangelium ejusdem missæ, unde nunquam integrum foret epistolam, & evangelium unius missæ in alia usurpare, contra expressam rubricæ indulgentiam.

155 Captum sit itaque, quod quidem decet, epistolas, & evangelia dici in diebus, & circumstantiis, prout in missali sunt distributa, non dempta tamen celebranti libertate assumendi utram epistolam, & utrum velit evangelium. Et quidem etiam in die depositionis, & anniversario Summi Pontificis, aut Episcopi; dum enim in casu huiusmodi per particularem rubricam determinate assignatur prima missa, id accipiendum est cum subordinatione ad rubricam alteram, quæ ut supra libertatem facit. Qua libertate bene usum iri credimus, seu magis fieri, quod magis decet, si in die commemorationis omnium defunctorum alicujus Religionis, quæ se habet instar commemorationis omnium fidelium defunctorum universalis ecclesiæ, prima missa cum sua epistola, & evangelio assumatur, & secunda in die quasi obitus, quando scilicet primum habetur notitia obitus alicujus in loco dissito, licet in priori casu communior praxis usurpet anniversarii missam; Id enim profecto evincit paritas pro utroque casu, & pro secundo diserte favet decretum 6. cap. 3. nempe: "Cum primum accipitur nuntius de obitu in loco dissito alicujus, potest cantari missa de requiem, sicut in die obitus, pro ejus anima in festo duplici majori, vel minori, non tamen de præcepto, ut citius suffragetur animæ defuncti, non relicta tamen missa in casu de festo duplici, quatenus adsit obligatio: S. R. C. 4. Maji 1686. in una Canon. Regul. Lateranæ." concordantque Gavantus num. 15. & Guyetus q. 28. Hæc ille.

156 At Gavantus part. 4. tit. 18. num. 7. & Meratus *ibid.* num. 2. Tonellius, Quarti, & Guyetus, alique plures l. c. à Cavalieri, voluit eandem missam primam dicendam esse tam in diebus obitus, quam in anniversario pro defunctis Cardinalibus, mutatis orationibus, ut in missali, nempe pro defuncto Cardinali Episcopo, *Deus, qui inter Apostolicos &c.* dicenda Episcopum Cardinalem, & si sit solus Diaconus, *Inclina Domine &c.* dicendo *Diaconi Cardinalis*, quia, ut advertit Gavantus *loc. cit.* num. 7. licet rubrica missalis

id non præscribat, usus tamen ita declaravit; nam Cardinales Episcopis sunt majores. Et *ibid.* num. 8. subiungit: Quid pro Sacerdote defuncto? Licet de eo rubrica missalis meminerit inter defunctum Episcopum, & Cardinalem, non tamen iisdem æqualem facit, & rationabilis consuetudo est in plerisque ecclesiis majoribus Urbis, ut dicatur missa secunda, mutata oratione, ratione cuius videtur in rubrica præfata de Sacerdote, quàm de Cardinali mentionem factam fuisse; Si tamen dicatur missa prima, favet rubrica in fine missarum pro defunctis, quæ concedit, epistolas, & evangelia unius missæ dici posse in alia quacumque missa pro defunctis. Hæc ille. Et Meratus in *additionibus ad tit. 5. part. 1. sub numer. 11.* expresse sic habet: Pro defuncto Sacerdote, quamvis rubrica nihil disponat, tamen in die obitus, seu depositionis dicenda videtur eadem missa prima cum oratione, ut in missali pro Sacerdote assignata: ita Bissus *lit. M. num. 134. §. 3. & sequent.* Pro aliis vero defunctis, sive Clericis, sive Laicis, in die obitus dicitur missa, quæ secundo loco habetur intra missas defunctorum, cum unica oratione congruenti personæ defunctæ.

Hinc colliges, servandam quidem esse rubricam in omnibus missalibus positam statuendam celebrandam esse primam missam pro Summo Pontifice, & Episcopo, & rubricam in missale defunctorum Romæ anno 1725. typis Vaticanæ typographiæ in tertiam missam sub his verbis invecitæ: *In anniversario S. R. E. Cardinalium, Oremus, Deus indulgentiarum, &c.* à P. Cavalieri assertam. Ad liberum esse Sacerdotibus servare etiam rubricam post quartam missam, seu in fine missarum pro defunctis impressam, quæ, ut notant etiam Gavantus *loc. cit.* num. 8. Cavalieri *loc. cit.* num. 16. & alii, concedit epistolas, & evangelia unius missæ dici posse in alia quacumque missa pro defunctis, ibi: "Epistolæ & evangelia superius posita in una missa pro defunctis, dici possunt etiam in alia similiter pro defunctis."

Ubi vero adsit usus, seu consuetudo, quam adesse tradit Gavantus *loc. cit.* num. 7. dicendi eandem primam missam, mutatis orationibus, etiam pro Cardinalibus defunctis, quamvis rubrica id expresse non præscribat, cum tamen usus ita declaraverit rubricam, ut dicit ipse, eadem consuetudo est servanda; sicut etiam servanda est alia rationabilis consuetudo, quæ teste eodem *loc. cit.* num. 8. est in plerisque ecclesiis majoribus Urbis, ut pro Sacerdote defuncto dicatur missa secunda, mutata oratione: Consuetudo enim est optima legum interpretis, textu expresso in *Leg. Si de interpretatione 37. ff. de legibus, & in cap. Cum dilectus 8. de consuetudine.* (Vid. *verb.* Consuetudo, in *add. nov.*)

Missarum celebratio, & applicatio, probatur juramento celebrantis; ipsi enim id asserunt cum juramento credendum est, licet in libro ad hoc parato per incuriam, oblivionem, vel alia de causa non reperitur descriptus; quia ea, quæ pendet ab animo, & conscientia, legitime probantur juramento, ex punctualibus, & notabilibus Glossa in *cap. Significasti 16. verb. Si est ita, de homicidio.* (Litr. H pag. 132. col. 2. vers. Per leg. 4m: Conducit lex 5. E. & 18. tit. 11. part. 3. & lex 18. tit. 15. part. 7. Vid. *lit. R. pag. 159. col. 1. & lit. T. pag. 52. vers. Prosequitur: in princ.*) Sic expresse Monacell. in *formulario legali præf. tom. 2. tit. 14. formul. 2. numer. 46.* afferens ad id decretum Sacræ Congreg. Conc. in una civitatis Plebis *sub die 17. Maji 1704.* & testans de communi DD. Dicitur autem Celebrans, qui missas celebratas in libro ad hoc parato non notavit, potest ab Ordinario multari; Monacell. *loc. cit.* ex Gavant. in *manual. episcop. verb. Missa num. 60.* & Concil. Mediolan. Provinc. VII. part. 1. tit. de missis, ubi Rectores ecclesiarum carentes dicto libro multantur auro nummo, & Sacerdotes non scribentes duodecim solidis; Vid. *superius verb.* Missa art. 4. num. 39.

MISSIONES, MISSIONARI.

MISSIONES conceduntur pro regnis Batgao, & Bitunia in Magno Thibet; Benedi. XIV. tom. 1. const. 53. incip. A dilectis: & const. 54. incip. Literæ: Missionarii Latini Episcoporum Græcorum Melchitarum jurisdictionem non debent perturbare; Idem const. 37. incip. Demandatam §. 13. Transitum à Ritu Græco ad Latinum Græcis non suadeant, nec admittant, inconculta S. Sede; Idem *ibid.* §. 15. Ritu Græcorum conservationem curent; Idem *ibid.* §. 19. Nec adversus illorum dispensationes concedant, aut quidquam innovent Idem *ibid.*

Missionarii regnorum Madurensis, Maysurensis, & Carnatensis, jurare debent observantiam constitutionum Apostolicarum antequam Missionis exercitio se immisceant; Idem const. 107. incip. Omnium sollicitudinum §. 17. Eorum juramenta subscripta exhibentur Summo Pontifici; Idem *ibid.* §. 21.

Ipsis interdicitur translatio rituum Gentilium in ritum ecclesiæ Catholicæ absque licentia S. Sedis; Idem *ibid.* §. 14. Item dispensationes concedere super observantia rituum ecclesiæ; Idem *ibid.* §. 14. Eisdem prohibentur lavacra, & abluiones ritu, & more pagano, præter necessariam corporis mundiciem; Idem *ibid.* §. 3. & 14. Juramenta præscripta prestare, & observare jubentur; Idem *ibid.* §. 28. Pollicentur se *Parvæ* *et*, id est, abjectissimis viris omnia spiritualia præsturos; id quod isdem injungitur sub pœna privationis facultatum post quinquennium ipso facto incurrenda; Idem *ibid.* §. 35. & 37. Alia ad rem; vide *verb.* Bap.

Missionarii Apostolici in Sines, si mandatis non obtemperaverint, in Europam revocari jubentur sub pœna interdicti; Idem const. 59. incip. Ex quo: Missionariis in Regno Cocinchinæ prohibetur exercitium jurisdictionis, aut facultatum, extra districtus sibi assignatos. Idem const. 3. incip. Tantopere.

Missionum sacrarum ad excitandam in populis pietatem utilitas commendatur ab experimento, & auctoritate. Idem const. 140. incip. Gravissimum §. 4. Earum usus laudatur, vel injungitur à Congregatione Concilii Idem *ibid.* §. 7. Instruendo fidelium in rebus ad salutem necessariis est præcipuum Missionum scopus. Idem *ibid.* §. 11.

Missionarii ab Episcopis missi, tamquam visitationis Pastoralis prænnuntii recipi debent à Parochis, etiam Regularibus in propriis ecclesiis, & domibus. Idem const. 109. incip. Firmandis §. 5.

Missionis Congregatio approbatur ab Alexand. VII. Idem const. 69. incip. Quo magis: Vota simplicia in eadem emissa à nemine dissolvi possunt, præterquam à Summo Pontifice, aut à Superiore Generali in actu dimissionis tantum. Idem *ibid.* §. 3. & 4. Nequidem vigore facultatum, quæ confessariis tribuuntur in juvenilibus, aliisque indultis. Idem *ibid.* §. 3. Neque ratione infirmitatis, vel assentionis beneficii curati, aut residentialis. Idem *ibid.* §. 4. Missionis Presbyteri, aut Clerici, ad beneficia curata, aut residentialia, extra Congregationem promovendi nequeunt. Idem *ibid.* §. 4.

Missionarii à Sede Apostolica conceditur privilegium celebrandi missam bis uno die, in casu tamen necessitatis. Idem tom. 2. const. 3. incip. Declarasti.

Missionarii Sacramenta secularibus ministrare non possunt, nisi Episcopi, & Vicarii Apostolici, vel cujusvis Ordinarii loci impetrata licentia. Bened. XIV. const. incip. Apostolicum, §. 10. Missionarii, Regulares in Anglia in iis, quæ curam animarum respiciunt, &

administrationem Sacramentorum, subjungitur Vicariis Apostolicis. Et contraria quæcumque Regularium privilegia susculit Tridentinum Concilium. Idem *ibid.* §. 12. & 13.

Tali decreto non solum afficiuntur Regulares Parochi, sed & ceteri, qui unum vel plura Sacramenta, renuente, vel irrequisito Ordinario, secularibus ministrant. Idem *ibid.* §. 14. In his tamen, quæ regularem observantiam respiciunt, suis Superioribus, non autem Vicariis Apostolicis, subjunguntur. Idem *ibid.* §. 15. & 16. Perinde enim habendi sunt Missionarii Regulares in Anglia commorantes, ac si intra monasterium degerent. Idem *ibid.* §. 15. & 18. Immo vero in iis, quæ curam animarum, administrationem Sacramentorum spectant, etiam à Superioribus Regularibus corrigi, ac puniri possunt. Idem *ibid.* §. 16. & 17. Vicariis tamen Apostolicis, sententiæ Superioris Regularis, ex jure cumulativo concurrentis, præpollent. Idem *ibid.* §. 17. Ceterum Vicarius Apostolicus potest Missionarium Regularem ab officio suspendere, vel removere, quin Superiori Regulari causam pandere teneatur. Idem *ibid.* §. 17. Eadem facultas competit quoque Superiori Regulari. Idem *ibid.* §. 17. & 21. A decreto suspensionis, vel remotionis non conceditur Missionario Regulari suspensiva appellatio. Idem *ibid.* §. 17.

Missionariorum per Orientem munus est, ut Schismaticos ad unitatem ecclesiæ adducat. Bened. XIV. const. incip. Allata sunt §. 19. Missionarii ritus omnes Orientales intervertere non debent, nec conversis ad unitatem ecclesiæ suadere transrum ad Ritu Latium. Idem *ibid.* §. 19. & 21. Missionarii non possunt dispensare cum Catholicis Orientalibus super observatione jejuniæ aliorumque, quæ in ipsorum ritu præscribuntur. Idem *ibid.* §. 13.

Missionarios mutæ charitatis, & concordia officium maxime decet, Bened. XIV. const. incip. Apostolicum ministerium in præmio. Missionibus Anglicanis quatuor Vicariis Apostolicis præficiuntur. Idem *ibid.* §. 1. Mission Regulari, ad Anglos, cum primum illo adventerint, debent se sistere Vicariis Apostolicis, eisque testimoniales literas suorum Superiorum exhibere. Idem *ibid.* §. 61. Deberent insuper jure communi inspecto, examinari, & approbari à Vicariis Apostolicis ad audiendas secularium confessiones. Idem *ibid.* §. 7. & 8.

Speciali indulto facultas iisdem datur, ut examen, vel coram Ordinario loci, ubi situm est monasterium, vel Bruxellis curam Nuntio Sedis Apostolicæ, subire possint. Idem *ibid.* §. 8.

Facultas tamen audiendi confessiones à Vicariis Apostolicis est impetranda; & ista ad sexennium concedi debet, & subinde ad aliud sexennium prorogari sine examine; & ab hoc onere Regularis quantumvis privilegiati non sunt immunes. Idem *ibid.* §. 10. Et à Vicariis Apostolicis itidem expetere, & accipere facultates formulæ secundæ. Idem *ibid.* §. 12. (Vid. *tit. 14. lib. 1. Recop. Ind.*)

Molendinum, MOLITOR.

Molendinum mensæ episcopalis non comprehenditur sub prohibitione facta à communitate populo de non adeundo, nisi ad molendina Communitatis Sacræ Congreg. Immunit. in *Firm. 2. Julii 1620. lib. 2. decret. Pauli. pag. 48.*

Molendina, & alia ædificia sub directo dominio ecclesiæ sunt exempta. Bad. Sacr. Cong. Immunit. in una *Monis Regalis 15. Jan. 1637. l. 4. decret. Pauli. pag. 2.*

Molendina ecclesiasticorum non comprehenduntur sub bannis Gubernatoris, qui debet facere declarationem

(1) Circa prohibitionem à communitate seculari factam de non adeundo, nisi ad ipsiusmet molendina est antidiversum. (1)